

यागतिर्यज्ञादिः आश्रमधर्मश्च एतद्वयं ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ नोपयुं जानं नाचरंतं ॥ ११ ॥ उत्कृष्टव्याः उत्कर्षप्रापणीयाः एषधर्मः क्षत्रियस्य ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ दस्युजीविनः दस्युवृत्तिजीविनः ॥ १५ ॥

त्रैविद्यानां यागतिर्ब्राह्मणानां ये चैवोक्ताश्चाश्रमा ब्राह्मणानां ॥ एतत्कर्म ब्राह्मणस्यादुरग्यमन्यत्कुर्वन्नुद्रवच्छ्रवध्यः ॥ ८ ॥ चातुराश्रम्यधर्माश्च वेदधर्माश्च पार्थिव ॥ ब्राह्मणेनानुगंतव्या नान्यो विद्यात्कदाचन ॥ ९ ॥ अन्यथा वर्तमानस्य नासौ वृत्तिः प्रकल्प्यते ॥ कर्मणा वर्धते धर्मो यथा धर्मस्तथैव सः ॥ १० ॥ यो वि कर्मस्थितो विप्रो न स सन्मानमर्हति ॥ कर्मस्वनोपयुं जानम विश्वास्यंहितं विदुः ॥ ११ ॥ एते धर्माः सर्ववर्णेषु लीना उत्कृष्टव्याः क्षत्रियैरेषधर्मः ॥ तस्माज्ज्येष्ठारा जधर्मान् चान्ये वीरज्येष्ठा वीरधर्मा मताते ॥ १२ ॥ मां धातो वाच यवनाः किराता गांधाराश्चीनाः शबरवर्बराः ॥ शकास्तुषाराः कंकाश्च पल्हवाश्चांध्रम द्रकाः ॥ १३ ॥ पौंड्राः पुलिंदारमठाः कांबोजाश्चैव सर्वशः ॥ ब्रह्मक्षत्रप्रसूताश्च वैश्याः शूद्राश्च मानवाः ॥ १४ ॥ कथं धर्माश्च रिष्यंति सर्वे विषयवासिनः ॥ मद्दिधै श्वकथं स्थाप्याः सर्वे वै दस्युजीविनः ॥ १५ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं भगवंस्तद्वीहि मे ॥ त्वंबंधुभूतोऽद्यस्माकं क्षत्रियाणां सुरेश्वर ॥ १६ ॥ इंद्र उवाच माता पित्रोर्हि शुश्रूषा कर्तव्या सर्वदस्युभिः ॥ आचार्यगुरुशुश्रूषा तथैवाश्रमवासिनां ॥ १७ ॥ भूमिपानां च शुश्रूषा कर्तव्या सर्वदस्युभिः ॥ वेदधर्मक्रियाश्चैव तेषां धर्मो विधीयते ॥ १८ ॥ पितृयज्ञास्तथा कूपाः प्रपाश्वशयनानि च ॥ दानानि च यथा कालं द्विजेभ्यो विस्तृजेत्सदा ॥ १९ ॥ अहिंसा सत्यमक्रोधो वृत्तिदायानुपालनं ॥ भरणं पुत्रदाराणां शौचमद्रोह एव च ॥ २० ॥ दक्षिणा सर्वयज्ञानां दातव्या भूतिमिच्छता ॥ पाकयज्ञा महार्हाश्च दातव्याः सर्वदस्युभिः ॥ २१ ॥ एतान्येवं प्रकारा णिविहितानि पुरा नघ ॥ सर्वलोकस्य कर्माणि कर्तव्यानीह पार्थिव ॥ २२ ॥ मां धातो वाच दृश्यंते मानुषे लोके सर्ववर्णेषु दस्यवः ॥ लिंगांतरे वर्तमाना आश्र मेषु चतुर्ष्वपि ॥ २३ ॥ इंद्र उवाच विनष्टायां दंडनीत्यां राजधर्मे निराकृते ॥ संप्रमुद्यंति भूतानि राजदौरात्म्यतो नघ ॥ २४ ॥ असंख्याता भविष्यंति भिक्ष वोल्लिंगिनस्तथा ॥ आश्रमाणां विकल्पाश्च निवृत्ते स्मिन्कृते युगे ॥ २५ ॥ अशृण्वानाः पुराणानां धर्माणां परमागतीः ॥ उत्पथं प्रतिपत्स्यंते काममन्युसमीरिताः ॥ २६ ॥ यदा निवर्त्यते पापो दंडनीत्या महत्तमभिः ॥ तदा धर्मो न चलते सद्भूतः शाश्वतः परः ॥ २७ ॥

एतदिति संकरजानां चोराणां च कथं धर्मे स्थापनं कर्तव्यमिति प्रश्नार्थः ॥ १६ ॥ तेषामपि मात्रादिशुश्रूषा रूपे धर्मे स्थापनं कर्तव्यमित्याह मातेति ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ महार्हा इति पाकयज्ञमुद्दिश्य ब्राह्म णाय धनं देयं एवं श्राद्धमपि आमेन हिरण्येन चेति ज्ञेयं ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ पापः पापादिति शेषः ॥ २७ ॥